

2

מדינת ישראל

משרד הממשלה

ארכיון הרב אלה אהרן

משרד

לוי, מס

ס'ום ("הזרן") למסכתו

בבא קמא, בבא מציעא

ובבא הורא בבית הכנסת

ובית המדרש "קולאמ'ו אנהיה"

24.3.1974

מס' תיק מקורי

מחלקה

הפירוש למס' דב' ד"ה וד"ה קדוה וד"ה קדוה
"קדוה" אברהם" הוא קדוה כ' א"ת

המטרה היא להגיד דאם ד' א"ת כ' ימחצוהו כ' צ"ב ליתכין
יח' ס' קדוה ממנו לזון ע"כ אנון דמורה וית' אנון
ל' כמחציון הנ"ל וה"ל צ"ב / לית' קדוה ממנו כמחציון
א"ת למחציון ד' נ"ס. ימחצוהו כ' ימחצוהו ק"ל
ואת' א"ת ימחצוהו (כ' א"ת) לית' לית' ימחצוהו קדוה ממנו
קדוה של א"ת ד"ה ממנו א"ת חזון התורה (כ' א"ת) לית' קדוה
ואת' א"ת ל' צ"ב א"ת קדוה ממנו ושל א"ת למחציון ד'
נ"ס י"ת א"ת הע"ל של ד"ה ד"ה י"ת א"ת חזון קדוה
לית' ד"ה ימחצוהו א"ת א"ת ק"ל י"ת י"ת א"ת חזון קדוה ממנו
ד' א"ת ימחצוהו

סיכומין פ"א ה' א"ו

גמ' צ"ב א"ת ראשית - ד' בחזון צ"ב א"ת חזון קדוה

מט סנהדרין ביני אחינו הטלשה פא ו'ב' ו'ב'

גרסי דב' מוסרי שמעון הוימני" - מתן המצוי קשה לא הסוגיא דמבואר
ק"ם א"ו שפי' בין ביני דהבבליה דבדין אחימין דהיינו סמוכין
ע"י א"ל קב"ל ט"ה שפי' סמוך. וכל דבבליה דה לא היה חשוק
בבבליה שם. אלא שמה"א אוק בן גבליה ויתכן שכאנו היה ק"ל
המרה ונסג בק לבני אחינו ולא קבו ליה "רבי" אשים טאו
נסתק לבני נפשה ולא לקסור ושם "רבי" וצ"ל קסור
הם הם הם אמר בבבליה א"ל וכן נקאו לא האב"ע
שבבבליה ביני גבליה וי גבליה א"ל "רבי" אשים טאו
היסתמו אלא לבק דפיו אחימין לבני אחינו לבב וטאו לקסור.

מט סנהדרין פ"ב ד' י"ה א"ו

במשנה דב' מעיב" - ע"י רש"י טעוה ק"ו א"ו דב' "לא טקן"
וכי האלק עומד בסני כן גבליה כחוש"ט הרמב"ם בפ"ה מהלכות
מלכים ב"ה וא"כ אמאי מעיב הכי ע"כ. הוא בזה אמלק ולא
יבתי ל"ה ח' כחוש"ט בגו"ט א"ל י"ט א"ו דב' ויתכן שבבליה
קפושגו בינו כ"ה דב' טאין עומד גם שטאו מעיב.

מט סנהדרין פ"ב כ"ב א"ו

גמ' דב' "מאשוק" - ע"י דב' פ"ב א"ו ואח"כ טהע"ב א"ה
א הגכה שכתב לשע"כ.

מט סנהדרין פ"ו מ"ה א"ו

גמ' דב' "הנסתרות" ע"י במבבליה דב' ס"ו פ"ה ב"ב כ"ב ו'כ'
נסב"ה ו' נמיה הולכה לשיטתם.

מט סנהדרין פ"ו מ"ז א"ו

גמ' דב' "אמך זיב וליטעמיק" - ע"י בפ"ב דב' טהכ"ט
הט"ז אמך נהי"ו בול"ה.

מט סנהדרין פ"ו מ"ח א"ו

גמ' דב' "סיסקון" - ע"י מצנש גתמא"ו הנכה ס"ו (ו) גס"ו
הפסוק.

מט סנהדרין פ"ה ע"ג א"ו

גרסי דב' קפשיג" - ע"י רש"י ב"ב נ"ג ע"ג דב' קפשיג"ו
מש"כ אש"כ ה"ה.

ולקח הם לא נחמיהו אורה רק בצקיה אלא שא"כ צד מה שאלה
 בגא' מה היה איה לאישה וכו' הלא בה אהר ה' הויס' בצקיה
 מצדו ואין צד אחריו על נבט בלא מצקיה עם שהם אלה
 ולא תבואים לא אחריו רק וי"ל אשה שטון שהיה באונס
 נחמי על נבט אדם שסיפוי ברצון, פטוי. כמו שאינו בא
 כגומת ארץ אחר אשה שטון שטון א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל
 אהרן כפי' וצדק, כיה גם בצקיה פטוי אשה אונס אדם
 שטון שטון שטון שטון שטון שטון שטון שטון שטון שטון
 הלא הויס' אלהם לאם ולא הפטוי עם שטון שטון שטון
 פטויים.

מה סבבין פי פט' ב'

גא' בצה' וכדבוק עיניו - וכן הוא ביהושע אהרן פי' סוף הלכה י"א.

מה סבבין פי פט' ב'

גא' בצה' שמיני חז' - אם כי הלא עשה אלוהו בעצמו
 וכי שכתב היה עמיטה לכו נכנס עם ולכן וכן שביא
 ועשה ע' אחרים הנשים שלא עברו ע"כ, כי העובד ע"כ
 מחיטה פטורה אלא איסור העלמה לא היה עם אכאנה אלא
 שהאש ינכה מן השמים אבסור ואלוהו שכתב את האש לפני
 ק' על המזבח לאו אלא אפי' וכיבד האש. א"ל א"ל הפטוי
 כן העלמה אלא על הרמזים הפט' א"ל יסודי העמדה (שה
 שבו י"ל אצטב שמיני חז' כי אש העלמה וצד'.

מה סבבין פי פט' ב'

גא' בצה' יסודי עשה" - הסיבה אהרן אהרן א"ל קריב
 אברהם אים לקב"ה ואחיו שבת אברהם במחלה שלש
 מצב ב"ה (א) בבואו, ב' ז' ויגן עם אשה א"ל הנכנס
 אליו. (ב) שם, יג' ה' מקום אהרן א"ל... ויגן עם אשה א"ל
 ויקרא בשם ה' (ג) שמו יג' י"ה גאלתי אמנאל... ויגן עם אשה
 א"ל. ואז ויולק לכו בנה שים אשה ולא הקדים קרבן עכ
 פשה הקדים ונראה אשה שפחה אצבעה בל' פל' נ' (ו)
 על הפסוק ונאלמו עם לעולם - כ"ד א"ל אהרן אהרן אהרן
 העולמים י"ל קרמן בלא כן? א"ל הקב"ה בבר' אנוחן שגהו
 כן פה"כ (הלים ק"ו) אהרן בן אהרן אשה אברהם לאו נכב
 אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן
 שבו אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן

הדרן למסי ביב וב"ק בביה"ד הגדול

"קוממיות אברהם"

ביום ה', כי אדר תשל"ד

=====

המשנה האחרונה במסי ביב ואמר ר' ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה יותר מהן כמעין הנובע, והרוצה שיעסוק ביני ממונות ישמש את שמעון בן ננס. ומאמר זה של ר' ישמעאל קשה ותמוה משני טעמים, (א) למה הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות במה נשתנו דיני ממונות מכל חלקי התורה. (ב) ולמה מי שרוצה לעסוק בדיני ממונות ישמש את שמעון בן ננס וכי משום המשל שלו בעב היוצא לאחר חיתום שטרות שאמר הרי החונק את אחד בשוק וכי משום זה עלה בחכמתו על כל חכמי ישראל?

סנהדרין פ"א ה' א':

בגמי בדייה "אלו ראשיי" - עיי בחולין צ"ב ע"א רמז ל"ו וכי.

מסי סנהדרין דיני ממונות בשלשה פ"א דף י"ז ב:

ברשיי דייה "מוסיף שמעין התימני" - מחנן המצרי קשה על הסוגיא בכתובות ק"ה א' שהיה בין דייני הגזילות דבעין מומחין, דהיינו סמוכין עיי לעיל ביב ש"מ שהיה סמוך, וכ"ל דבגלל זה לא היה חשוב כדאיתא שם. אלא שמ"מ אנך דן גזילות ויתכן שראוי היה לכל התורה ונסתר רק לדיני ממונות ולא קרו ליה "רבי", משום שלא נסמך לדיני נפשות ולא לקנסות ושם "רבי" ודיני קנסות הם הם הסמיכה כדאיתא לעיל ולכן נקראו כל הארבעה שבכתובות דייני גזילות או גזירות בלי "רבי" משום שלא הוסמכו אלא לכך והיו מומחין לדיני ממונות בלבד, ולא לקנסות.

מסי סנהדרין פ"ב דף י"ח א':

במשנה ד"ה "מעיד" - עיי רשימי שבועות ל"א א' בדי"ה "כל שכן" והרי המלך עומד בפני כהן גדול כמושייכ הרמבי"ם בפ"ב מהלכי מלכים הלי"ח וא"כ אמאי מעיד הרי עדיף הוא בזה ממלך, ולא דמי לת"ח כמושייכ בתוסי להלן י"ט א' בדי"ה ויתכן שבגלל קדושתו דינו כת"ח בזה שאינו עומד גם שהוא מעיד.

מסי סנהדרין פ"ב כ"ב א':

בגמ' בדי"ה "מאשורי" - עיי זבחים ס"ב א' ואחד שהעיד להם על התורה שתכתב אשורית.

מסי סנהדרין פ"ו מ"ג ב':

בגמ' בדי"ה "הנסתרות" עיי במדבר רבה סוף פי בלק פ"כ כ"ג ורי' יהודה ורי' נחמיה הולכים לשישתם.

מסי סנהדרין פ"ו מ"ד א':

בגמ' בדי"ה "אמר ליה וליטעמיך" 0 עיי בפרידראי פלי"ח שמפורש הטעם למה נהרגו כולם.

מסי סנהדרין פ"ו מ"ד ב':

בגמ' בדי"ה "פיסקון" - עיי מדרש תנחומא ברכה ס"י (1) בסוף הפרשה.

מסי סנהדרין פ"ח ע"ב א':

ברשיי הד"ה "קשיא" - עיי רשב"ם ב"ב נבי ע"ב בדי"ה "קשיא" משייכ בשם הרי"ח.

מסי סנהדרין פ"ח ע"ג א':

ברשיי בדיה "ועונשין ממני" - עיי בסוכה ל"א ע"א בגליון השי"ס שם משי"כ ע"ז.

מסי סנהדרין פ"י פ"ח ב':

במשנה בדיה "למשפט" עיי במדבר רבה פי חקת פייט פיסקה ט"ו (במדרש הקטן).

מסי סנהדרין פ"י פ"ח א':

בתוסי בדיה "היינו" - מסתמך על הירושלמי בסנהדרין פ"ח ה"ו והיא נגד הגמי בבלי בסוטה כ"ה א'.

מסי סנהדרין פ"י פ"ח א':

בגמי בדיה "אמר רב כהנא" - יתכן וכ"כ ורי אלעזר נחלקים במחלוקת הספרי בפי שופטים פיסקה קני"ד והירושלמי הוראת פ"א ה"א שכי"כ סובר כי ישלמו שדוקא אם אומרים לך על ימין שהוא ימין תשמע להם, ולכן אינו נהרג כל שקיימת אפשרות שהזקן ממרא צודק שאז אין צריך לשמוע לסנהדרין אבל ר' אלעזר סובר כספרי הסובר אפילו מבאים בעינך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל שמע ליה ולכן סובר אפ"י הוא אומר מפי השמועה וכו'. שיתכן שהזקן ממרא חייב לשמוע לסנהדרין.

מסי סנהדרין פ"י פ"ח א':

ברשיי בדיה "שכחה" - עיי מהרשי"א והרמב"ם בהלכי ממרים פרש כפשוטו ועיי בירושלמי פה פ"ו שנחלקו בדרשת הפסוקים ב"ה דורשים לעני ולגר תעזב אותם הרי שנים ובי"ש דורשים לגר ליתום ולאלמנה יהיה וני"ל דרשו לטעמיה והרמב"ם לטעמיה, הרמב"ם הרי סובר בהלי ממרים פ"ב הל"א שהלכה שבאה מייג מות שהתורה נדרשת בהן יכול ב"ד אחר לדרוש אחרת ולשנותה ואפ"י קטן מן הראשון בחכמה ובמנין, ולכן גם הלכה של המשנה שקבעה כבי"ה יכול ב"ד אחר

לבטלה ולפסוק כ"ש והזקן שיפסיק כבייה יהיה נידון בזקן ממרא, אע"פ שסומך על ב"ה ולכן יכול הרמב"ם לפרש כפשוטו שאם נטל העני די וקידש בהם האשה ובי"ד הגדול פוסק כב"ש קידושיו קידושין ולזקן ממרא שפוסק כבייה אין קידושיו קידושין משום שהוא מקדש בגזל, והרי הוא מתיר אשת איש, כמו כן להרמב"ם הרי גם כשהזקן ממרא מחמיר באיסור כרת ג"כ נידון כזקן ממרא, כמוש"כ שם בפ"ד מהלי ממרים ה"א ולכן גם אם לא מהפכים את דבריהם אלא הזקן ממרא כב"ש והסנהדרין כבייה ג"כ נידון כזקן ממרא משום שיש ביניהם איסור אשת איש, אבל לרש"י שחולק על הרמב"ם בתרתי (א) שהזקן ממרא אינו חייב אלא אי"כ הוא מוקל באיסור כרת. (ב) שאין בי"ד יכול לבדל דברי בי"ד חברי אלא אי"כ גדול ממני בחכמה ובמנין אפ"י בייג מדות ואז אם היו הסנהדרין פוסקין כב"ש בניגוש לבייה שבמשנה לא היה הפסק תופס כנגד הזקן ממרא, ולכן אם היה העני מקדש בדי שבלים וע"כ הזקן ממרא היה אומר כב"ש שהקידושין תופסין והסנהדרין אומרים שאינן תופסין הרי הזקן ממרא היה מחמיר אז ולדעת רש"י אינו זקן ממרא ואע"פ שיכול לצאת מזה גם קולא כשפשטה וזה מאחר וקדשה אין חולכין לרש"י אלא אחר הראשון שבזה צ"ל הזקן לקולא ואילו היה להיפך שהסנהדרין היו פוסקין כב"ש לא היו דבריהם תופסין לכן נקט רש"י בפירוש שהמדובר כשבא בעה"ב ונטל מן העני שאז הזקן ממרא לקולא אע"פ שהוא כב"ש והסנהדרין כב"ש.

מסי סנהדרין פ"י פ"ח ב' :

בגמ' בד"ה "אלא בית דין" - ע"י במדבר רבה פ"ט (ט"ו) במדרש עץ יוסף.

מסי סנהדרין פ"י פ"ח ב' :

בגמ' בד"ה "כל מי שהוא" - כאן מפורשות ג' מידות ובתוספתא כאן פ"ז ובתוספתא חגיגה פ"ב מפורשות ו' מידות ובדברים רבה פ"א ובספי ריש דברים מפורשות ז' מידות ובירושלמי סנהדרין פ"א ה"ב מפורשות ט' מידות ועיין ברמב"ם סנהדרין פ"ב ה"ז וה"ח וצ"ע.

מסי סנהדרין פ"י פ"ט א':

בגמי בדייה "כגון צדקיה" - למה מזכיר את צדקיה ולא את די מאות הנביאים לפי רשימי בדייה היו מקודם נביאי אמת משום שהם לא אמרו כה אמר ה' במפורש והרי גם מכיהו הנביא ג"כ אמר כן בתחילה בצחוק, אלא שלא הזכיר שזה בשם ה' ורק צדקיה אמר כה אמר ה' באלה תנגר וגוי. ומסתבר שכוחו של נבות לא אמר לנביאי השקר כה אמר ה' כי בודאי לא הזכיר שם השם על שקר כי אפי' השדים לא מזכירים שם ה' לבטלה, כמו שאמרו במסי מגילה ג' א', ולכן הם לא נתחייבו מיתה רק צדקיה אלא שא"כ דע מה שואלת הגמי מה היה ליה למיעבד וכי, הלא כה אמר ה' הוסיף צדקיה מדעתו ואין זה מריחו של נבות דלא מצקי שם שמים לבטלה וכל הנביאים לא אמרו כך וי"ל משום שכיון שתחילתו באונס כוחו של נבות אע"פ שסופו ברצון, פטור. כמו שאמרו במסי כתובות לענין אשת איש שנאנסה, לכן אי לאו דהוה ליה למידך כדרי יצחק, היה גם צדקיה פטור משום אונסו אע"פ שהוסיף... זו מדעתו. משא"כ שאר די מאות הנביאים שלא הוסיפו משלהם כלום ולא הזכירו שם... בנביאים פטורים.

מסי סנהדרין פ"י פ"ט ב':

בתוסי בדייה "וכדברך עשיתי" - וכן הוא בירושלמי מגילה פ"א סוף הלכה י"א.

מסי סנהדרין פ"י פ"ט ב':

בגמי בדייה "שחוטי חוץ" - אם כי הכל עשה אליהו בעצמו וכפי שכתוב הרי שחיטה לא נזכרת שם, ולכן יתכן שהיא נעשתה ע"י אחרים הכשרים שלא עבדו ע"ז. כי העובד ע"ז שחיטתו פסולה, אבל איסור העלאה לא היה שם לכאורה מאחר שהאש ירדה מן השמים לבסוף ואליהו שהכין את

הכל לפני כן על המזבח לא כלים לפי ירידת האש, לכן לא הזכירו כאן העלאה, אל על הרמבי"ם בפ"ט מהלי יסודי התורה קשה שהוא אינו מזכיר שחוטי חוץ, כי אם העלאה וצעי"ג.

מסי סנהדרין פ"י פ"ט ב' :

בגמי בדי"ה "סעודה שעשה" - הסיבה למה באמת לא הקרוב אברהם כלום לקב"ה ומצינו שבה אברהם כלום לקב"ה ומצינו שבנה אברהם בתחילה שלשה מזבחות (א) בבראשית, י"ב ז', ויבן שם מזבח להי הנראה אליו (ב) שם, י"ב ח', מקדם לבית אל... ויבן שם מזבח להי ויקרא בשם הי (ג) שם, י"ג י"ח, באלוני ממרא... ויבן שם מזבח להי, ואז ואילך לא בנה שום מזבח ולא הקריב קרבן 38 פרשת העקדה ונראה משום שכתוב במדרש בכ"ר פ"י נ"ה (י"י) על הפסוק והעלפו שם לעולה - ר' ב"ס אמר לפניו רבון העולמים יש קרבן בלא כהן? א"ל הקב"ה כבר מניתוק שתהא כהן הה"ד (תהלים ק"י) אתה כהן לעולם, משמע שאברהם לא רצה להקריב קרבנות משום לא היה כהן בעיניו וזה היה מאז שבא מלכי צדק מלך שלם שהוא שם בן נח, כמו שפירש רש"י בבראשית י"ד י"ח והוא כהן לאל עליון ואע"פ שלפני שהוקם המשכן היתה העבידה כבכורות כמבואר במשנה בזבחים הרי מהמדר"ר בסוף פ' נח פ' ל"ח (כ"י) משמע שאברהם היה בכור אבל מבמדבר רבה פ"ד ברור שלא היה אברהם בכור כמבואר בענף יוסף בבר"ר פנ"ה (י) ולכן לאחר שבא מלכי צדק לארץ שהוא היה כהן לאל עליון נמנע אברהם מלהקריב קרבנות עד העקידה שהקב"ה הבטיח לו הכהונה אבל קודם לכן יתכן שמלכי צדק עוד לא היה בארץ או לפי ברית בין הבתרים לא הקפיד על ההלכה היהודית שרק בכורות שהוא כהן מותר להקריב ואברהם שקיים את התורה עד שלא ניתנה כמבואר בסוף קידושין אינו לאחר ברית בין הבתרים וע"ע בר"ר פנ"ה (ד) מי הרחר אברהם הרחר וצ"ע לפי הנ"ל והשטן שהמתין ל"ה שנים מאז הגמל הנער עד העקדה משום שרק כשעשה אברהם ברית עם אבימלך על העתיד אם תשקור לי וכו'. משמע שהכיר בזאת שלאברהם נתנה הארץ ולכן היה הוא בכור ולכן גם מותר לו להקריב.

מסי סנהדרין פ"י צ"א:

בגמי בדי"ה "וקיום מקצת" - עיי ברמב"ם פ"ט מהלי יסודי התורה הי"ג ו-צ"ו לפי כל הסוגיא תמוהה דממני"פ אם לשעתה אפ"י עיקר הגוף דשאר מצות כמושי"כ שם בה"ג וכן אם יאמר לנו הנביא שנודע לנו שהוא נביא לעבור על אחת מכל מצות וכ"ו מצוה לשמוע לו ואם לתמיד אפ"י קיים מקצת וביטול מקצת הוא בכל נביא שקר כמושי"כ הרמב"ם ואם אמרו שהדבר נעקר לעולם מיתתו בחנק שהתורה אמרה לנו ולבנינו עד עולם, ואם לשעתה זהו בכלל קיום מקצת וביטול מקצת כמו שאמרינן להלן היום עיבדיה ולמחר בטליה ומפרשי"י כלומר היינו קיים מקצת וביטול מקצת למה חול בין עיקר הגוף לקיים מקצת הי"ל לחלק בין לשעתא ולתמיד, ונראה שכאן מדובר בנביא שאינו מוחזק שאז גם בקיים מקצת וביטול מקצת פטור מחנך אבל אין מצוה לשמוע אליו כל עוד שלא יעשה אות ע"ז. אבל בעיקר כל הגוף דהיינו כשמורה לתמיד ואפ"י חלק ממצוה מיד נחשב כנביא שקר ולא יעיל בזה כמושי"כ שם בה"ד שלא בשמים היא אלא שגם זה קשה שא"כ לאו דוקא כשמורה לעבור עלהצוה כי אם גם כשמורה הלכה מפי הנבואה לתמיד לקיים המצווה ג"כ נחשב כנביא שקר.

מסי סנהדרין פ"יא צ"א:

במשי בדי"ה "שלשה מלכים" - עיי אבדר"ינ פמ"א הלי י"ד.

מסי סנהדרין פ"י צ"א:

בגמי בדי"ה "הגיע תורה" - עיי ספרי פי ראה פסקה פ"ד שם גירסה אחרת יותר מובנת ועיי בדקדוק סופרים.

מסי סנהדרין פ"יא צ"ב:

בגמי בדי"ה "נעמן גר תושבי" - הסיבה למה שלא נעשה נעמן גר צדק יתכן משום שאז היה חייב למסור נפשו על קדוש השם בבואו להשתחוות עם מלך ארם בבית רמון אם נאמר שעכ"מ אינם מצווים על קדוש השם כפי המבואר לעיל ע"ד ב' ולפי גירסת התוס' שם משא"כ לרשי"י שם משא"כ כשהוא גר תושב בלבד. ומש שבקש נעמן מאלישע משא צמד פרצים אדמה כדי לבנות מזבח משום שמאבדרי"נ משמע שרק בארץ ישראל מותר לבנות מזבח בשעת היתר הבמות כאמור שם למה כל הקבור בא"י כאילו קבור תחת המזבח משום שכל א"י ראויה למזבחות והרי זה בודאי בשעת היתר הבמות משמע שרק א"י ראויה למזבחות בשעת היתר הבמות, וכלפי גוי תמיד הרי הן כאילו היתר הבמות כמבואר בזבחים קט"ו ב' וקט"ז ב' ואע"פ שאמר שם רב אסי אסור לסייע ולעשות שליחותן ולאורינהו להו שרי. יש לומר שמתן רשות לקחת משא צמד פרצים אדמה אין זה בכלל סיוע שאינו אסור אלא לצורך השחיטה והעלאה עצמם אבל לסייע לבנות המזבח שלא במקום המזבח ע"י מתן האדמה אין זה בכלל סיוע וזאת אע"פ שמנצרים כ"ב אי משמע שיש איסור בבנין עצמו של הבמה בשעת איסור הבמות ולא דוקא בשחיטה והקרבה כי לסייע לגוי בזה שלא במקום הבמה אלא בגרמא בעלמא מותר וזוהי הסיבה שהסכום לנעמן אלישע הנביא.

מסי סנהדרין פ"א צ"ז ב' :

בגמרא בדי"ה "כרבי עקיבא" - מלחמת בר כוכבא החלה 62 שנה לאחר החורבן ונגמרה ב- 65 שנה כפי כל ההיסטוריונים והוא החלה בשנת 132 שנה למנין הכללי ונגמרה בשנת 6-135 וזהו הרמז של ר"ע מהכתוב "עוד אחת מעט היא", מעט היא בגימטריא 135 ולהלן צ"ל מלכות ראשון 70 שנה מלכות שניה 62 שנה ומלכות בן כוזיבא וכו', וזהו ג"כ החשבון של 135 שנה ומלכות ראשון שבעים שנה היא תחילת החשבון למנין הכללי ולא למנין אותו האיש כלל, כי אם מתחילת המלכות הראשון שהיתה ע"י שנה לפני החורבן ובהו אנו מפענחים את מנין השנים שלהם ופותרים בעיות מלכא משירא כאמור בירושלמי אלא על סמך הגימטריא של התוב שהתאים להפליא למלחמת בר כוזיבא.

מסי סנהדרין פייא צייט ב' :

בגמי בדייה "זוה המבזה" 0 עיי ספרי דברים פייס ייב ומשאכס - מלמד שהיו אפיקורסים ועייש בפרוש רבינו הלל ועיי בפיה"מ לרמב"ם בריש חלק ובמיינ חייב פייג סופו ובחייג פייז בתחילה ועיי ברמב"ם פייג מהלי תשובה הליח וצייע מדידה אדידה.

מסי סנהדרין פייא קייא א' :

בגמר בדייה "חביבין" - בימ פיה א'.

מסי סנהדרין פייא קייא ב' :

בגמי בדייה "בת שבע" - עיי לעייל דף ע' ב'.

מסי סנהדרין פייא קייג א' :

בגמי בדייה "וישמע אליו" - במלכים ב' בכלל לא נזכר שמנשה עשה תשובה וכל הסיבות על תשובתו של מנשה נזכר רק בדייה ב' וכנראה שירמיה שכתב את ספר מלכים כמבואר במסי ב"ב סבר כחכמים שמנשה אין לו חל בעוה"ב משום שלא עשה תשובה או שתשובתו לא נתקבלה משום שעבר על הכ"ד דברים המעכבים את התשובה כמפורש ברמב"ם הלי תשובה והו"ל כאילו לא עשה תשובה ועזרא שכתב את דברי הימים כמפורש שם במסי ב"ב סובר כרי יהודה שמנשה עשה תשובה ותשובתו נתקבלה וגם עשה תשובת המקיל והשפיע על ישראל לעבוד את ה' כמבואר שם בדייה ב' לייג ט"ז ואמר ליהודה לעבוד את ה' אלקי ישראל ויוצא שהמחלוקת בין חכמים לרי יהודה במשנה היא מחלוקת ישנה בין נביאי ישראל בדבר סופו של מנשה, אלא שא"כ צ"ע מה שמבואר לעיל בדף ק"ב ב' בסוף העמיד אמר ר' יוחנן ושניהם מקרא אחד, דרשו שנאמר ונתתם לעזובה לכל ממלכות הארץ גלל מנשה בן חזקיהו, מר סבר בלל מנשה שעשה תשובה וכו', הלא הפסיק הוא בירמיה וכבר נתבאר שירמיה סובר שלא עשה מנשה תשובה, מכיון שלא הזכיר זאת

בספר מלכים שכתב בזה אפשר גם להבין למה בד"ה ב' ל"ג בסוף הענין של מנשה כתוב ויתר דברי מנשה וכוי הינם על דברי מלכי ישראל ולמה לא נזכר גם על דברי מלכי יהודה כמו שכתוב בכל יתר המלכים אלא משום שד"ה למלכי יהודה הם שני ספרי מלכים א' ובי' ומכוון ששם לא נזכרת כלל תשובתו של מנשה.

ובד"ה מסיים בעיקר את תולדות מנשה בזה שעשה תשובה וכן לא הזכיר בד"ה שזה נזכר בספרי מלכי יהודה.

מסי סנהדרין פ"א ק"י ב' :

בגמ' בד"ה "ופצווי הי" - עיי בירמיה ג' י"ד מה שכתבו על הגליון כדי לפרש את המשנה ע"פ הדברים הכתובים שם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה זה ע"פ דברי רש"י אלה שמקצתם של עשרת השבטים חזרו ושם הפרשה כולה בירמיה מדברת על החזרת עשרת השבטים בימי יאשיהו בן אמון כמו שפרש"י שם על הפסוק "הלוך וקראת את הדברים" וגוי, עיי"ש וכן פירשנו את המקרא ט"ז שם בירמיה "לא יאמרו עוד ארון ברית הי שאין לו פירוש ופירשתו עפ"י התוספתא בסוטה י"ג שיאשיהו גנז את הארון, ולכן ניבא ירמיהו שישכחו את ארון ברית הי.

מסי סנהדרין פ"א ק"י ב' :

בגמ' ב"ה "לחסידותיה" - צע"ג איך באמת מתרץ ר"ע את המקרא "זכרתי לך חסד" וגוי במדבר על ציר המדבר ואין זה נוגע כלל לחסידות אלא זה פשוטו של מקרא ונראה שאין להם חלק לעוה"ב, היינו בתחית המתים לפי רש"י בריש הפרק היד רמה להרמב"ן (פרט לרמב"ם) ותחית המתים תלויה בא"י כי רק שם יקומו המתים לתחיה כמו שנאמר בירושלמי כלאים פ"ט הל"ג על המקרא "אתהלך לפני הי בארצות החיים" - ארץ שמתים חיינ תחילה לימות המשיח ומה טעם ניתן נשמה לעם עליה ומתים שבחוי"ל הקב"ה מחליד לפניהם את הארץ והן מתגלגלין כנודות מכיון שהן מגיעין לא"י נפשו חוזרות עליהן ומה טעם "הנחתי אתכם על אדמת ישראל ונתתי רוחי בכם וחיינתם" - הרי שהתחיה היא רק בא"י וכן איתא בבבלי כתובות ק"יא א' אר"א מתים

שבחוי"ל אינם חיים שנאמר ונתתי צבי בארץ חיים ארץ שצביוני בה מתיה חיים וכו', ושואלת הגמי שם ולרי אלעזר צדיקים שבחוי"ל אינם חיים? אמר ר' אילעא עיי גלגול וכו' בקרקע לפי"ז סובר ר"ע שדור המדבר שקבלו לשון הרע על איי שכן נחתם גזר דינם על לשון הרע על העצים ועל האבנים כמבואר במסי ערכין ט"ו אי לא תפתח הארץ לפני מתי דור המדבר ולכן לא יזכו לתחית המתים מפני שהפגיעה באיי מביאה לידי סתימת המחילות של חוי"ל לפנייהם באיי ולכן לא יזכו לתחיה כיון שלא יוכלו להכנס לארץ ולכן לא יזכו לתחיה משום שהתחיה היא רק באיי אבל ביחס לשאר זכויות בעוה"ב וגם בעוה"ז יתכן שזוכין ומזכין אחרים עמהם ככתוב זכרתי לך חסד נעורידך, פרט לתחית המתים בלבד שהיא קשורה לאיי.

מסי סנהדרין פ"א ק"א א':

בגמי בראש העמוד בדיה "אל מלך נאמן" - עיי רש"י וצ"ע שלכאורה אין באמן אלא האמנת הדברים שבברכה ועיי בשבועות דף ל' א' אמן ב' שבועה ב' קבלת דברים ב' האמנת דברים ברם עיי בירושלמי ברכות פ"ז הל"ג רמא דאנא יהב דעתי מפקא יתיך ידי חובתך בברכתא כן הב דעתך נפקא ידי חובתי באמן משמע שאמן הוא השלמה של הברכה ויש בו מה שאין בברכה ועיי בברכות נ"ג ב' ר' אומר גדול העונה אמן יותר מן המברך וכו'. אלמא שיש באמן יותר ממה שיש בברכה ועיי ברש"י ברכות מ"ז א' בדיה "עד שיכלה" שכתב דאף ענית אמן מן הברכה היא וכוותו יתכן שהיא משלימה את הברכה, אבל יש בה מה שאין בברכה עצמה, ועיי בזוה"ק פי עקב דפרע"א א' דכל ברכה דאתיבו עליה אמן דא היא בקיומא כדקא יאות, ועיי בזוה"ק פי וילך דף רפ"ה ב' שם מפורש שאמן קיומא דכולהו כנגד מן העולם ועד העולם עולם דלעילא כולם דלתחא, ולכן מפורש בסוטה שאין עונין אמן במקדש והטעם מפורש שם ברש"י שכל ברכה שהיו מברכין במקדש היו מברכין ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם למגן אברהם וכן לתחית מתים וכן מפורש ברש"י בברכות מ"ד א' בדיה כל חותמי עפ"י הגמי במסי תענית דף ט"ז ב' הטעם שאין עונין צע"ג שלמה אין עונין אמן במקדש אלא מכיון שמפורש בזוה"ק שאמן בקיומא

יש בו מן העולם ועד העולם, מה שאין בברכה עצמה, לכן במקדש שהיו מסיימין כל ברכה עצמה
במן העולם ועד העולם. אין צורך באמן מכאן שבברכה עצמה מזכירין את שני העולמות.